

Wyrok z dnia 3 grudnia 1998 r.

II UKN 341/98

Sąd dokonuje oceny legalności decyzji rentowej według stanu prawnego istniejącego w dacie jej wydania. Zmiana stanu prawnego w toku postępowania sądowego uprawnia osobę zainteresowaną do złożenia nowego wniosku o przyznanie świadczenia emerytalno-rentowego.

Przewodniczący: SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Stefania Szymańska (sprawozdawca), Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 1998 r. sprawy z wniosku Macieja M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 7 kwietnia 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w W. decyzją z dnia 5 czerwca 1997 r. odmówił prawa do renty inwalidzkiej Maciejowi M., prowadzącemu od 1 maja 1982 r. działalność gospodarczą, w tym od 10 października 1990 r. do 13 sierpnia 1996 r. jako taksówkarz, , ponieważ Wojewódzka KIZ orzeczeniem z dnia 17 marca 1997 r. zaliczyła go do III grupy inwalidów.

Sąd Wojewódzki wyrokiem z dnia 3 grudnia 1997 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy, pouczając go w uzasadnieniu, że od 1 września 1997 r. nastąpiła zmiana w stanie prawnym i w związku z tym może wystąpić z nowym wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Sąd Wojewódzki przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy neurologa i chirurga ortopedy-traumatologa, którzy również zaliczyli wnioskodawcę do III grupy inwalidów. Biegli rozpoznali nawykowe zwichnięcie barku prawego (operowane w 1976 r.), stan po złamaniu (bez przemieszczeń) szyjki kości ra-

miennej prawej (w 1996 roku) z uszkodzeniem stożka rotorów i z upośledzeniem sprawności kończyny górnej prawej bez zmian w obrębie układu nerwowego.

Od tego wyroku wniósł apelację wnioskodawca wyjaśniając, że po raz pierwszy zwichnięcia barku doznał jako pracownik Gminnej Spółdzielni w G.K. w 1976 r. i wówczas był operowany, ale uraz jakiego doznał w 1987 r. zniweczył skutki leczenia i zwichnięcie barku stało się nawrotowe. Z powodu stanu po operacji strun głosowych przestał pracować w kontakcie ze sztucznym tworzywem i podjął w 1990 r. działalność gospodarczą jako kierowca taksówki, którą kontynuuje, osiągając od 1 lutego 1998 r. bardzo niskie zarobki, nie pozwalające na utrzymanie rodziny. Domagał się „zaliczenia do III grupy inwalidów na stałe”.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 7 kwietnia 1998 r. oddalił apelację. W uzasadnieniu wyroku Sąd podkreślił, iż stosownie do art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 sierpnia 1997 r., renta inwalidzka przysługuje ubezpieczonemu w razie zaliczenia do I lub II grupy inwalidów. Oznacza to, iż prawo do renty inwalidzkiej przysługuje osobie, która jest niezdolna do wykonywania jakiegokolwiek zatrudnienia. Wnioskodawca nie spełnia tego warunku, czego nie kwestionuje, domagając się „zaliczenia do III grupy inwalidów na stałe” Sąd Wojewódzki w uzasadnieniu wyroku wskazał na zmiany, jakie nastąpiły w tym przedmiocie od 1 września 1997 r., wprowadzone przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 28 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych ustaw o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym (Dz.U. Nr 100, poz. 461), a w świetle których prawo do renty osoby podlegającej ubezpieczeniu społecznemu na mocy ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. jest uzależnione od wykazania częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy. Wnioskodawca wniosek zgłosił i jak wynika z jego oświadczenia złożonego w skardze apelacyjnej podjął w dniu 1 lutego 1998 r. działalność gospodarczą zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi, żaląc się jednak na trudności w wykonywaniu tego zawodu z powodu złego stanu zdrowia. W tym stanie Sąd Apelacyjny nie znalazł usprawiedliwionych podstaw dla uwzględnienia apelacji.

W kasacji wniesionej w imieniu wnioskodawcy przez jego pełnomocnika, zarzuca się naruszenie prawa materialnego, jak również przepisów postępowania, na skutek tego, że Sąd przy wyrokowaniu: 1) nie zastosował obowiązującego już w tym czasie przepisu art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 28 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych

ustaw o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym (Dz.U. Nr 100, poz. 461), natomiast za podstawę rozstrzygnięcia przyjął nieobowiązujący już art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin; 2) nie ustalił, czy wnioskodawca odpowiada nowym ustawowym kryteriom osoby częściowo niezdolnej do pracy, tj. takiej, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

Wniosek kasacji zmierza do uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego i do przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja pozbawiona jest usprawiedliwionych podstaw i podlega oddaleniu. Wbrew bowiem podniesionym w niej zarzutom, Sądy obu instancji prawidłowo oceniały prawo wnioskodawcy do renty inwalidzkiej w aspekcie art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 ze zm.). Wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o przyznanie renty inwalidzkiej w dniu 28 kwietnia 1997 r., a więc w czasie obowiązywania powołanego wyżej przepisu. W tym stanie organ rentowy wydając decyzję w dniu 5 czerwca 1997 r. prawidłowo odwołał się do art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. Wobec zaś niezaliczenia wnioskodawcy do II lub I grupy inwalidów, organ rentowy odmówił przyznania renty inwalidzkiej. Rzeczą Sądu pierwszej instancji było więc skontrolowanie prawidłowości tej decyzji, a mianowicie czy jest ona zgodna z obowiązującymi w dacie jej wydania przepisami prawa, a w szczególności z art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. Sąd Wojewódzki przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe, którego wyniki potwierdziły brak inwalidztwa co najmniej II grupy, a tym samym zgodność decyzji organu rentowego z obowiązującymi w dacie jej wydania przepisami prawa. Sąd Wojewódzki nie był władny oceniać prawa wnioskodawcy do renty inwalidzkiej w aspekcie zmienionego stanu prawnego, spowodowanego uchynieniem z dniem 1 września art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. Jak już bowiem wyżej zaznaczono, zaskarżona decyzja została wydana jeszcze w dacie obowiązywania tego przepisu. Sąd Apelacyjny, rozpoznając apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Wojewódzkiego, mógł zatem tylko ograniczyć się do skontrolowania, czy wyrok oddalający odwołanie

wnioskodawcy odpowiada prawu. Wobec zaś stwierdzenia, że stan faktyczny sprawy i obowiązujące w dacie wydania zaskarżonej decyzji przepisy prawa nie uprawniały wnioskodawcy - z uwagi na brak inwalidztwa co najmniej II grupy - do renty inwalidzkiej, prawidłowo oddalił apelację jako nieuzasadnioną. Dlatego w rozpatrywanej sprawie nie występowała potrzeba prowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność, czy wnioskodawca odpowiada nowemu ustawowemu kryterium osoby częściowo niezdolnej do pracy zarobkowej w rozumieniu art. 23 ust. 1 ustawy o z.e.p., w brzmieniu obowiązującym od 1 września 1997 r. Ta kwestia będzie przedmiotem rozpoznania w nowym postępowaniu, wszczętym przez wnioskodawcę w związku ze złożeniem przez niego kolejnego wniosku o rentę inwalidzką w 1998 roku, a więc pod rządami zmienionego w tym zakresie stanu prawnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku na mocy art. 393¹² KPC.

=====